

DE VOORGESCHIEDENIS VAN HET SPORTKLIMMEN - deel 3

In een nieuwe reeks gaan we eerst op zoek naar de prille ontstaansplekken, zeg maar de broedplaatsen, van het sportklimmen.

Niemand heeft ooit het klimmen uitgevonden, zoals ook niemand het lopen of het zwemmen uitvond. Maar elke sportdiscipline heeft ergens een bakermat, een soort moederschoot, waar de discipline is ontstaan en waar ze zich ontwikkelde.

In deze reeks gaan we op zoek naar de prille wieg van het sportklimmen. We maakten al kennis met Fontainebleau en Elbsandstein, een derde groeiplek is de Salève.

Le Salève, de berg waar alles begon

Net buiten de stadsgrens van Genève tekent zich een markant bergprofiel af dat aan de kant van het Lac Léman steil afbreekt. Het is eigenlijk een lang gerekte plateauberg, tot 1379 meter hoog en eenentwintig kilometer lang. Volgens de legende is de Salève gecreëerd door Gargantua, de reus uit de boeken van François

Rabelais in de zestiende eeuw. Om het meer uit te graven had hij met de blote hand grond en rotsen uit de vallei gerukt en die op de linkeroever opgestapeld. De bewoners stonden er naar te kijken en zegden "Eh! Mais regarde donc comme ça lève!". En zo kreeg de berg een naam.

Taalkundigen zien dat evenwel anders en die zullen je vertellen dat de naam Salève een oroniem is vanuit de Latijnse woorden Salire en Saliens.

Le Grand Salève is de huisberg van Genève, hoewel hij helemaal in de Franse vooralpen ligt.

Alles wijst er op dat de eerste bewuste beklimmer van de Salève niemand anders was dan Horace-Bénédict de Saussure, de man die rond 1785 aan Balmat de opdracht gaf een toegang tot de top van de Mont Blanc te zoeken.

In de achttiende eeuw leidde de Saussure in Genève een gereputeerd geologisch en botanisch laboratorium. De Saussure was tegelijk botanicus, meteoroloog, topograaf, natuurkundige, fysicus en astronoom, en op zijn tweeëntwintigste was hij al hoogleraar aan de Académie de Genève.

Vanaf 1760 was hij obsessief bezig met het ontrafelen van het ontstaan van de Alpen en de Salève werd zijn dagelijks werkterrein, zelfs zijn veldlaboratorium. Hij liet zich goed begeleiden en klom daarbij zo ver hij kon, altijd met de hamer in de hand. Daarbij beliep hij het hele plateau en onderzocht er alle grotten, kloven en wanden. Na de Salève zette de Saussure zijn onderzoek verder in de Alpen die hij de volgende veertig jaar in alle richtingen zou doorkruisen. Zonder het te beseffen effende de Saussure daarmee het pad voor het alpinisme.

Aan het eind van de negentiende eeuw verschenen op de Salève de eerste echte rotsklimmers, vooral in het gedeelte gekend als "Le Coin".

Het is een zone die zich kenmerkt door compacte kalkrots, met blokken van enkele meters tot meerdere honderden meters hoog en met een sterk alpien karakter. De klimmers uit die tijd verschilden amper van die in Fontainebleau, ook al wisten ze nog niets van elkaars bestaan.

Net zoals in Fontainebleau kwamen ze allemaal uit de burgerij, vaak studenten en jongeren met wat vrije tijd die de lange zomeravonden of hun zondag op de berg kwamen doorbrengen. Ook hier werd tot in het begin van de twintigste eeuw keurig geklommen met hoed, jas en das en met lederen bergschoenen.

Tijdens de eerste wereldoorlog neemt de activiteit wat af maar na 1920 diende zich een nieuwe generatie geïnteresseerden aan. Dit keer zijn het vooral klimmers die hier willen oefenen voor het grote werk in de Alpen. Ze richtten hun aandacht nu vooral op de meest markante kloof die aan de noordwestelijke kant is gelegen.

LA GORGE DE LA GRANDE VARAPPE

Miljoenen jaren erosie heeft op de Salève meerdere kloven (in de lente wildwaterbeken) doen ontstaan die het smeltwater naar het Lac Léman afvoeren. Eén van die kloven draagt de naam Gorge de la Grande Varappe. De wanden van deze kloof bestaan uit rots die van goede kwaliteit is om beklommen te worden. Grote delen laten ook toe om zonder touw te klimmen. Dit gebied is naar alle waarschijnlijkheid de eerste echte "jardin d'escalade" in Europa. De term kwam pas veel later overgewaaid uit Duitsland, maar het gaat in essentie om een plaats waar een gemotiveerde groep een aantal rotsen klaar maakt met de noodzakelijke haken en er ook de wanden goed onderhoudt. Een plek waar de liefhebber uit de stad na het werk voor enkele uren naartoe kan om veilig te klimmen zonder dat ze noodzakelijk tot een top moeten doorklimmen.

En net zoals in Fontainebleau en in Elbsandstein kwam men honderd jaar geleden snel tot de conclusie dat er efficiënter kon geklommen worden met een soepele schoen dan met de stijve lederen bergschoen.

LA VARAPPE

De uitdrukkingen "grimper à la varappe" of "faire une varappe" komt dus niet uit Fontainebleau maar van op de Salève en is ontleend aan die meestal uitgedroogde bedding. Varappe zal mettertijd in meerdere betekenissen worden gebruikt: als een specifieke klimtechniek en als werkwoord, als een vorm van rotsklimmen waarbij men de sportieve lat wat hoger legt dan gemiddeld, of later als indoorklimmen.

De term slaat dus altijd op één of andere vorm van sportief klimmen. Op de Salève vind je alle moeilijkheidsgraden. Le massif du Coin is de meest gevarieerde zone, ander populaire delen zijn La paroi des Morgans, Le Bonhomme en Le Triangle. De aanwezige haken zijn over het algemeen zeer betrouwbaar en er zijn goede topo's beschikbaar. Onderschat de quoteringen niet!

Latere competitieklimmers zoals de gebroeders le Menestrel zijn hier begonnen.

Vandaag is de Salève een erg gevarieerde recreatieberg, waarop gewandeld en geklommen wordt, maar ook paard gereden, gefietst en geskied. Bovenop liggen uitgestrekte akkers met vruchtbare landbouwgrond en boerderijen, er is een observatorium en er zijn meerdere gîtes. Vanuit Vovray vertrekt sinds 1932 een kabelbaan tot op de Col de la Croisette en vanop het hoogste punt dalen dagelijks tientallen deltavliegers en basejumper af. Het uitzicht over de stad en het meer is overweldigend.

En toch wordt de Salève vanuit Vlaanderen amper bezocht. De reistijd is ongeveer gelijk als die naar Chamonix en dat lijkt de meest plausibele verklaring.

Maar onbekend is onbemind en vol verrassingen... ▲

